

Velectěný pane profesore,^a

posílám uctivě rukopis umluvené brožurky.¹ Dal jsem jej pročíst dr. Stodolovi, právníku, puntičkáři, úzkostlivému, aby Maďarům neukřivdil. Potom jej přečetl Šrobár a Houdek. Málo jen opravili a doplnili: Šrobár píše, že „dojem ohromný“; Stodola úsudku nedal, ale dává mi za vzor žalobu rumunskou z r. 1892. Ta je německá a já, žel, německy neumím. Ale i kdyby kdo ochoten byl po česku mi přečítati, nepřijal bych. Taková brožurka musí *vyrůst z duše*, jinak napíše člověk nudný suchopar. Pracuji všecko samostatně, i osnova i obsah brožurky vyrostly ze mne. Proto mám naději, že se bude číst s dojmem. Račte pročíst a dle svého *opravit*. Zejména *konci* račte věnovati pozornost.

Ráčil jste říci, že dáte tisknouti *česky, něm[ecky] a maďarsky*. Šrobár klade důraz na vydání *maďarské*. Maďaři prý sami jasně nevědí, co páší, ať prý se jednou uvidí v zrcadle pravdy. Přál-li byste si, německý překlad pořídí dr. Kalandra.

Řekl jste, že se postaráte o *mapu Slovenska*. Hranici slovenskomad[arskou] nejspíše by Vám určil dr. Minárik v Bytči, Trenč[ianské] stol[ici], a snad ještě lépe učitel Stanislav Klíma, nyní na dovolené v Praze (p. prof. Pastrnek neb red[aktor] Ad[olf] Černý vědí jeho adresu).

K *čes[kému]* vydání a *mad[arskému]* mapy myslím *netřeba*. To jen k německému, aby byl názor, jak velký kus Uher Slováci kryjí. Ale kdyby se mapou měla knížka o hodně zdrazit, necht' je bez mapy. To je má domněnka, takto račte udělati, jak sám uznáte. Papír *laciný*, aby i knížka byla levnější. V Osvětě by můj rukopis pokryl asi *30 stran*. Zás příliš stručné též jsem to nechtěl; Slováci (já ostatně též) najdou tam mnohé mezery. Bude-li možno vydati ještě v zimě, pokud se čte.

Čes[kou] korekturu rád bych sám provedl.

Do Naší doby bych napsal dva menší články:

- 1.) *Rozhled po slovenské literatuře*, na doklad, jak je toho *maloučko* a jak je potřebí, aby Slováci četli i knihu *českou*.
- 2.) *Palacký o vadách čes[kého] národa*, ačli to již něco takového v N[áš]í d[obě] nebylo v jubilejním roce 1898.

Dušan Makovický je u Tolstého

Šťastný nový rok!

Uctivě Vám, Velectěný pane profesore, oddaný

Kar. Kálal

7. I. 1902 ve Frenštátě p[od] R[adhoštěm]

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-32, k. 692. Originál, rukopis.

a – Masarykovou rukou připsáno: p. Jelínek *francouzsky, Česká obch. akademie, [...] anglicky*– jde o návrhy překladatelů. Jméno překladatele do angličtiny je nečitelné.

1 – Karel Kálal napsal brožuru o útisku Slováků, která byla přeložena do němčiny pod názvem *Die Unterdrückung der Slovaken durch die Magyaren*. Překlad do dalších jazyků se zřejmě nerealizoval. Česky vydal Kálal text pod pseudonymem R. Talgo, viz TALGO, R. *Vyhubit. Obraz slovenského utrpení*. Telč 1906.

K. Kálal T. G. Masarykovi
Frenštát pod Radhoštěm, 29. března 1902

/54

Velectěný pane profesore,
jsem rád, že se brožurka o útisku Slovákův hodí a děkuji Vám srdečně, že se staráte, aby přišla na den.

Zaradoval jsem se čta v listě Vašem, že se, možná, ve Frenštátě, jedá do Ostravy, zastavíte. Pane profesore, škrtněte „možná“ a zastavte se *jistě a něco nám laskavě předneste*. Už jste z poly slíbil dr. Kalandrovi. Já jsem se tu a tam zmínil, že je naděje na laskavý Váš příchod a *všude se zaradovali*, spravedlivě řečeno.

Mínil jsem Vás poprosit, abyste přednesl o *Palackém a Havlíčkovi*, což se i přátelům mým zdálo býti tématem pro Frenštát vhodným (vlastenectví = mravní osvěta a pilná práce), ale dnes jsem mluvil s p. Polachem (radním) a ten mne žádal, abych Vás poprosil o téma čistě mravnostní. *Nepijte, nekuřte, nekarbaňte, nevysedávejte v hospodách, luxus, šetřte, pracujte*: v tom že je záruka národního pokroku. A já se k p. Polachovi zcela přidávám. O Palackém a Havlíčkovi by obecnstvo slyšelo raději, ale druhé téma bude proň *užitečnější!*

Račte, prosím ještě jednou, jistě se u nás zastavit, a *možno-li hned nám téma oznámit*. Míníme pozvati všecko i Křesťansko-sociální spolek. Však i ti vyslechnou Vás s citlivostí. Těším se, že všechny strany získáte.

To byste ráčil vyjeti z Prahy dne 5. IV. o půl osmé ráno. V Přerově přisednouti a v Hulíně zas. Tu se čeká a přisedá na druhé straně nádraží. K nám přijedete o půl sedmé. Do půl deváté se snad zotavíte.

Já i žena Vás uctivě žádáme, abyste nám tu radost udělal a přenocoval u nás; bylť jsem já už dvakrátě Vaším hostem v Bystričce. '

Do Ostravy můžete pak dne 6. v půl osmé ráno nebo po obědě; i tak byste byl o půl třetí v Ostravě.

Prose ještě jednou jsem Vám uctivě oddaný
Kar. Kálal

29. III. 1902 ve Frenštátě p[od] R[adhoštěm]

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor–I–32, k. 692. Originál, rukopis.